15 à 20% (blz. 843) is begrepen. Is dat niet het geval, en dat lijkt gezien de gebezigde normen zeer waarschijnlijk, dan is er een reden te meer Maris' globale doelstelling van 90 000 bedrijven voor de nabije toekomst aanzienlijk hoger te stellen

A. W. G. KOPPEJAN

NASCHRIFT

De bespreking van de taakstelling voor het structuurbeleid leidde tot de konklusie, dat in de komende 10 jaar de agrarische beroepsbevolking met 25% zou moeten dalen. Is dit technisch mogelijk? De bewerkingscapaciteit per man bleek in 1964 op goed geleide bedrijven reeds zo groot te zijn, dat hiervan uitgaande de werkzaamheden in de landbouw verricht kunnen worden door globaal 175.000 arbeidskrachten. Dit aantal is dus gebaseerd op de genoemde arbeidsnormen van 15 à 20 melkkoeien per man etc. In maart 1965 is door mij bij een nieuwe berekening uitgegaan van ongeveer 20 melkkoeien per man en is het benodigd aantal arbeidskrachten berekend op 160.000. Dit zijn volwaardige arbeidskrachten; het aantal mensen, dat deze hoeveelheid arbeid moet verrichten kan dus 10 à 15% groter zijn. Een klein gedeelte van deze agrarische arbeid zal ook in de toekomst wellicht in nevenberoep worden uitgevoerd, waardoor het aantal benodigde agrarische arbeidskrachten op zuivere landbouwbedrijven iets minder wordt. In het kader van de probleemstelling van het artikel zijn deze punten echter van geringe betekenis en daarom ook niet nader gekwantificeerd.

De genoemde cijfers zijn uiteraard zeer globaal. Ze hebben alleen de bedoeling om aan te tonen, dat de gewenste vermindering van de agrarische beroepsbevolking met 25% in de komende 10 jaar, technisch gezien, ruimschoots tot de mogelijkheden behoort.

Tenslotte de vraag naar het aantal bedrijven waarop de berekende 160.000 volwaardige arbeidskrachten, of laten we zeggen 180.000 personen, moeten werken. De gemiddelde arbeidsbezetting per bedrijf is thans in ons land ongeveer 1,7, terwijl het aantal éénmansbedrijven toeneemt en momenteel bijna 50% bedraagt. Het is bekend, dat het éénmansbedrijf verschillende bezwaren heeft. Vandaar dat in het artikel is gesuggereerd om de gemiddelde arbeidsbezetting per bedrijf te verhogen en te streven naar b.v. twee man per bedrijf. Men kan ook nog hoger mikken.

Hoever men in dit opzicht zal komen is vanzelfsprekend mede afhankelijk van het tempo waarmee het aantal bedrijven kan worden verminderd en hiervoor zijn weer in belangrijke mate bepalend de middelen die door het structuurbeleid worden aangewend om het gestelde doel te bereiken.

A. MARIS